ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

ਅਜੂਨੀ

ਜੁਲਾਈ-ਅਗਸਤ-ਸਤੰਬਰ 1982

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ 12ਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਤੱਤਕਰਾ

1.	ਗੁਰਵਾਕ	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ	1
2.	ਕਵਿਤਾ	ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਰਾਮ ਮੁਸਾਫਰ	2
3.	ਸੰਪਾਦਕੀ	ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ	3
4.	ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ	ਗਿ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਰਾ	5
5.	ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ-ਦੇਵਤਰੂ	ਪੁਰਾਤਨ ਸਾਖੀ	10
6.	Part Played by different Members of Guru Nanak in History of the Country	Shri Hazur Baba Madhsudan Singh Bedi	14
7.	ਸੰਤਾਨਤ ਸਮਾਚਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ		29

ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਛਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਨੌਲੱਖਾ ਸਿਨਮਾ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫਤਰ 'ਅਜੂਨੀ' ਮਨਸੂਰਾਂ ਤੋਂ 31-10-1982 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ।

ੴ

ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ
ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ, ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਛਪਣ ਵਾਲਾ

ਮਾਸਕ ਅਜੂਨੀ ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੰਪਾਦਕ : ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਸਾਲ 13] ਜੁਲਾਈ–ਅਗਸਤ–ਸਤੰਬਰ [ਅੰਕ 7-8-9

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪

ਸਾਵਣਿ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਪਿਆਰੁ ॥
ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਸਚ ਰੰਗਿ ਇਕੋ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
ਬਿਖਿਆ ਰੰਗ ਕੂੜਾਵਿਆ ਦਿਸਨਿ ਸਭੇ ਛਾਰੁ ॥
ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪੀਵਣਹਾਰੁ ॥
ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਉਲਿਆ ਸੰਮ੍ਰਥ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੁ ॥
ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਨੋ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ ॥
ਜਿਨੀ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਹੰਉ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀ ਮਇਆ ਕਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
ਸਾਵਣੁ ਤਿਨਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਹਾਰੁ ॥੬॥

ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ - ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

–ਮਹੰਤ ਭਗਤ ਰਾਮ ਮੁਸਾਫਿਰ

ਕਲਿਜੁਗ ਆਯਾ ਬੜਾ ਭਿਆਨਕ
ਹੋਣ ਲਗੇ ਨੇ ਪਾਪ ਅਚਾਣਕ
ਲੁਟਣ ਲੁਟੇਰੇ ਮੋਤੀ ਮਾਣਕ
ਹਰੀ ਪਠਾਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਬਲ ਬਲ ਜਾਏ ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨੇ ਧਾਰ ਉਦਾਸੀ
ਸ਼ਰਨ ਆਯਾਂ ਦੀ ਕੱਟੀ ਚਉਰਾਸੀ
ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਪਾਈ ਘਾਸੀ
ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੀ ਕੱਟੀ ਫਾਸੀ
ਕੀਤਾ ਜੱਗ ਦਾ ਆਣ ਸੁਧਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰ ਸ਼ਿਵ ਭੰਡਾਰੀ
ਆ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨੇ ਗੰਗਾ ਧਾਰੀ
ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਰੀ
ਰਲ ਮਿਲ ਦੋਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਰੀ
ਤਾਰੇ ਜਾ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਰੂਪ
ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਯੋਗੀ ਅਵਧੂਤ
ਜਾ ਨਿਵਾਏ ਭੂਪਨ ਭੂਪ
ਧਾਰ ਕੇ ਆਏ ਹਰੀ ਸਰੂਪ
ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਲਖਮੀ ਚੰਦ
ਮਾਤ ਸੁਲਖਣਾ ਦੇ ਸੀ ਨੰਦ
ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ 'ਚ ਰਹੇ ਅਨੰਦ
ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰਮਾ ਨੰਦ
ਹੁੰਦੇ ਘੋੜੇ ਉਤੇ ਸਵਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਕਹਾਏ
ਜਿਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਏ
ਪੁਤ੍ਰ ਇਸਤਰੀ ਸਾਥ ਬਿਠਾਏ
ਘੜੇ ਸਹਿਤ ਬੈਕੁੰਠ ਸਿਧਾਏ
ਧਰਮ ਚੰਦ ਖਿਚਿਆ ਭੁਜਾ ਪਾਸਾਰ
ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਇਹ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ
ਭਗਤ ਰਾਮ ਤੋਂ ਲਿਖੀ ਨ ਜਾਏ
ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਬੇਦੀ ਬੰਸ ਬਚਾਈ
ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਕੁਲ ਲੁਕਾਈ
ਨਾਨਕ, ਲਖਮੀ, ਸ਼ਿਵ ਤ੍ਰਿਪੁਰ
ਇਕੋ ਪਰਵਾਰ ਆਏ ਤਿੰਨ ਅਵਤਾਰ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਗੁਰਅੰਸ਼

ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਘ ਨਾਲ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਅਤੀ ਸਬੰਧਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਬੜੀ ਸਜ ਧਜ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜਾ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਾਵਜੂਦ ਵਰਅਕਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਅਜੇ ਤ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਖੂਨੀ ਨਾਤੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮੀ ਬਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਲੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਔਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੁਰਮਤ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਸੱਚੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬਜੱਦ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਰ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਆਪ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਹੋਰ ਬੇਅੰਤ ਸੰਪਰਦਾਏ ਹਨ। ਵਡੀ ਤੋਂ ਵਡੀ ਲੈ ਲਓ, ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ-ਆਪਣੀ ਪੂਜਾ ਕਰਾਉ ਹੀ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਮੁੱਖਵੰਦ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਲਪਣਾ ਤੇ ਭਟਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਮੱਥਾ ਟਕਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ ਏਥੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਚਰਨ ਛੂਹ ਪ੍ਰਾਪ ਹੋਏ ਹਨ ? ਔਰ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਸੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਗ ਜਾਣੋ। ਜੋ ਕਰਮੀ ਬਾਰਕ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ ਅਜ ਤਕ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਗੁਰਬਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣਿਆ। ਆਪਾ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕ ਦਿਤਾ। ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ।

ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਬਾਰਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਟੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਸੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੂਨੀ ਨਾਤੇ ਵਾਲੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ। ਆ ਨੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿਤਾ। ਜਾਓ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਲਯੁਗੀ ਰਹਿਬਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾ ਲੈਣ। ਔਰ ਉਨਾਂ ਈਮਾਨ ਇਕ ਤੇ ਆ ਜਾਵੇ।

"ਏਕ ਊਪਰ ਜਿਸ ਜਨ ਕੀ ਆਸਾ ਤਿਸ ਕੀ ਕਟੀਐ ਜੰਮ ਕੀ ਫਾਸਾ"

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਤੇ ਈਮਾਨ ਆ ਗਿਆ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕੀਤਾ- ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੋਹਣਾ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿਤੇ। ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਵਿਚ 1801 ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਹਾੜੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮਕਾਮ ਤੇ ਗੁਰ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਮਕਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਦੇ ਕੇ ਤਖਤੋ ਤਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ। ਔਰ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰਸਿਖੋ ਕੁਝ ਸੋਚਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜ ਇਕ ਸੌ ਤੇ ਇਕਆਸੀ ਸਾਲ ਦੀ ਗਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੁੜਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਜਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ 45 ਸਾਲ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਚਾਹੇ ਰਾਜ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਮਤ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਰਮੀ ਬਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਖ ਸੁਰਖਰੂ ਹੈ। ਦਾਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਤਕਿਆ ਹੈ। ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਭ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵੀ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਈਏ ਸਭ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰ ਝੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਡੁਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਜਨਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਪਦਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਅਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੇਅੰਤ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾ ਲਈ। ਕਹਿੰਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ ਕਮਾਂਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ। ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜੀ ਸਦਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੰਭਾਲੋ! ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ। ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਕਾਇਮ ਕਰੋ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਗਵਾਈ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦਿਉ। ਸਾਧੂ ਔਰ ਮਹਾਤਮਾ ਦੀ ਜੇ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁਲਣਾ। ਉਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਗੇ। ਸੋਹਣੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣੋਗੇ। —ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆਵੇ।

ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ

ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਕਥਾ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

(ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਅਤੇ ਵਰਦਾਨ ਦੀ ਬਖਸ਼ਸ਼

ਪਿੰਡ 'ਦਾਦਨ ਖਾਨ' ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ, ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਕਥਾ ਦਾ ਰਸ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਖਿਆ—ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਜਾਈਏ, ਤੇੜ ਕਛੈਹਰਾ, ਸਿਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ ਗਤਾਰੇ ਕਿਰਪਾਨ ਸਜਾਇਆ ਕਰੀਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮਹਾਰਾਜ—ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਚਲਾਉਗੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਚਲਣਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਖੱਫਨੀ ਉਤਰਵਾ ਦਿਤੀ ਤੇ ਲੰਗੋਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਕਛੈਹਰਾ ਪਵਾ ਕੇ ਪੰਜ ਕਰਾਰ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖਾ ਖਾਲਸਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਦਿਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸੀ ਬਾਣੇ ਥੀਂ ਸਿੰਘ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਏ। ਯਥਾ

ਸੰਕਰ ਛੰਦ—ਪਿਖ ਪ੍ਰੀਤ ਭਾਗ ਮ੍ਰਿਗੇਸ ਪ੍ਰਭ ਕਰਣਾਂ ਰਣਿਵ ਸੁਖ ਕੰਦ।
ਕਰਵਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਨ, ਜਿਹ ਦਰਸ਼ਨ ਕਟਤ ਭਵ ਫੰਦ।
ਸਿਰ ਚਿਤੌਨੀ, ਕੱਟ ਕਾਛ ਦੇ, ਹਰਖੇ ਸੁ ਪੇਖ ਦਿਆਲ।
ਤਰਵਾਰ ਗਰ ਮੈਂ ਡਾਰ ਦੀ, ਸੋਭਤ ਸਰੂਪ ਬਿਸਾਲ।
(ਧਿਆਏ ੩੨—੩੩)

ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਜਿਆਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਬੀਤੇ ਸਨ ਆਪ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਉਤਾਰ ਦਿਤੀ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਆਖਿਆ—ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਿਰਪਾਨ ਤਾਂ ਬਾਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ੱਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੈ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 'ਸਭ ਕੋ ਮੀਤ ਹਮ ਆਪਣਾ ਕੀਨਾ ਹਮ ਸਭਨਾ ਕੇ ਸਾਜਨ' ਪਰ ਅੰਦਰ ਦੇ ਸ਼ਤਰੂ ਜੋ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿਕ ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਗਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਬੋਝਾ ਜਾਣ ਕੇ ਉਤਾਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਫੁਰਮਾਇਆ—ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀਉ! ਅਸਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਸ਼ਤਰੂ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤੇ, ਆਪਣਾ ਪਖੀ ਜਾਣ ਕੇ ਅਪਣਾਇਆਂ ਹੈ, ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਾਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰ ਲੋਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਗੁਹਜ ਗਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਸ਼ਾਨੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਵੀ ਪਛਾਨਣਗੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਵਿਚ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਦੀ ਰਹਿਤ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਝੂਠ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਬਖੀਲੀ ਥੀਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿੱਤ ਨੇਮੀ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਦਸਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੇਖੀ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਦੀ ਰਹਿਤ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਆਦਿ ਪੰਜ ਕਰਾਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਅੱਤ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਸਵਾਸਾਂ ਤੀਕ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖੇਗਾ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਬਖਸ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੇ ਬਾਹਰ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜ ਕਰ ਰ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਆਪਣੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਤੇ ਮਨਮੁਖ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਾਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ।

ਯਥਾ

ਰਹਿਤ ਪਿਆਰੀ ਮੁਝ ਕੋ ਸਿਖ ਪਿਆਰਾ ਨਹਿ ॥

ਤਥਾ—ਧਰੇ ਕੇਸ ਪਾਹੁਲ ਬਿਨਾਂ ਮੂਰਖ ਭੇਖੀ ਸਿਖ ॥
ਮੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਹਿ ਤਿਸ ਪਾਪੀ ਤਿਆਗੇ ਭਿਖ ॥

ਤਥਾ—ਰਹਿਣੀ ਰਹ ਸੋਈ ਸਿਖ ਮੇਰਾ ॥
ਉਹ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਉਸਕਾ ਚੇਰਾ (ਰਹਿਤ ਨਾਮਾ)

ਇਹ ਬਚਨੋ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗੀ ਤੇ ਫੇਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਿਭਾਹੀ।

ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਥਵਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਕਾਂਤ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਦੀ ਇਛਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਆਪ ਸੰਤ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠੀ ਸਨ ਸੁਰੀਲੀ ਤੇ ਮਿਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਮਾਨੋ ਮੋਤੀ ਪਰੋਂਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਐਸਾ ਰਸ ਆਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸੰਤਾ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਬਚਨ ਉਚਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ।

ਯਥਾ

'ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁਕਤ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ
ਮੁਕਤ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਨਮ ਧਾਰਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ
ਨਾਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਛੋੜਾਂਗੇ।
ਜੋ ਸਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਚੇ, ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ।
ਅਸੀਂ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅਸੀਂ ਹਾਂ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਭਰੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਆਪ ਨੇ ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤੇ ਵਰਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਮਾਨ ਵਧਾਇਆ।

ਭਾਈ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ

ਇਕ ਦਿਨ 'ਕੜਿਆਲੇ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਭਾਈ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਇਆ। ਇਕ ਘੋੜਾ ਨਕਦੀ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿਕ ਭੇਟਾ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਮਸੰਦ ਜਾਣਕੇ ਟੇਢੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਮਸੰਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜੋ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੰਡ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰ

ਭਰੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਆਖਿਆ। 'ਜੋ ਬੇਸਮਝ ਹਨ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਸੰਦ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਡਿਆਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਕੀ ਖਾਤਰ ਸੀਸ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੋਣਗੇ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸੁਨਣਾਂ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ—ਫੁਰਮਾਇਆ ਜਦੋਂ ਨੌਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼, ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਸਿਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੇ ਇਕ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਕੜੀ ਦੇ ਫਟਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਿਲ ਠੋਕ ਕੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਨਾਮ ਜਪਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੇਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅੰਸ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਭਾਈ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪਰ ਅਨਜਾਣ ਲੋਕੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਮਸੰਦ ਆਖਕੇ ਬੁਲਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਤਸਲੀ ਹੋਈ ਤੇ ਅਗੋਂ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਗੇ।

ਮਿਆਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਤੇ ਭੇਹਰੇ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ

ਪਿੰਡ ਦਾਖਨ ਖਾਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇਆ, ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਗੁਰਸਿਖੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਫੇਰ ਆਪ ਜੀ ਨਦੀਓਂ ਪਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਿਆਣੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਬੋਹੜ ਦੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੇਠਾਂ ਡੇਰਾ ਕੀਤਾ। ਨਗਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਭੇਟਾ ਦਿਤੀਆਂ।

ਮਿਆਨੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਭੇਹਰੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਮੁਹਾਤਮਾਂ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ-ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪੁੰਜ, ਧਰਮ, ਧੀਰਜ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਧਾਰਨੀ ਅਭਿਆਸੀ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ। ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਮਾਨ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਰਸਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਸਮੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ। ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੁਤੇ ਜਾਗਦੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਧਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਦੀ ਕਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਬਹਿਬਲ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਿਫਤ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ :

ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਆਸ ਪੁਜਾਈਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ।
ਨੈਣ, ਤੁਸਾਡੇ ਦਰਸ ਪਿਆਸੇ,
ਅਪਣਾ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ।
ਆਠ ਜਾਮ ਮੁਹਿ ਚਿਤਵਨ ਤੇਰੀ,
ਅਵਰ ਨ ਕੱਛੂ ਚੇਤਾਂਈ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਇਹ ਭਾਈ 'ਦੁਖ ਭੰਜਨ' ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਮਿਆਣੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਏ। ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਲੰਘ ਤੋਂ ਉਠ ਖਲੋਤੇ ਤੇ ਰਬੀ ਰੰਗ ਰਤੇ ਭਾਈ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜੀ ਦੀ ਰਸਨਾ ਦਵਾਰਾ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਧੁਨਕਾਰ ਸੁਣ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ

ਗਏ। ਖਾਸਾ ਚਿਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲੈਹਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤਾਂ ਮਾਨੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੈਹਰ ਵਾਂਙੂ ਝਰਨਾਟ ਚੱਲ ਪਈ, ਮੁਰਛਿਤ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਸਤ ਕੰਵਲਾਂ ਨਾਲ ਥਾਪੀ ਦਿਤੀ, ਮੇਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਚੇਤਨਤਾ ਵਿਚ ਆਏ। ਅੱਖਾਂ ਖੋਲੀਆਂ, ਨੂਰਾਨੀ ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮਾਨੋਂ ਪਲਕ ਲਈ ਉਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗਦ ਗਦ ਹੋਏ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਈ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਨਿਮਸਕਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਵਿਤਾ ਕਰਣੀ ਹੋਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਭਾਉ—ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ।

ਦਰਸ਼ਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਉਪ੍ਰੰਤ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਭੇਹਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜਨ ਲਗੀ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਭਾਈ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਚਿਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਚਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਭਾਈ ਜੀ ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਭੇਹਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਅੰਦਰ ਖੂਹ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁਰਤ ਉਧਰ ਲਗੀ ਸੀ ਦਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ? ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੁਣ ਜਾਈਏ! ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰੀਏ! ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਯਾਦ ਕਰਾਂਗੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਆ ਜਾਣਾ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭੇਹਰੇ ਨੂੰ ਗਏ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਉਥੋਂ ਚਾਲੇ ਪਾ ਕੇ ਹਰੀਏ ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਆਣ ਬਿਰਾਜੇ।

ਮਿਆਣੀ ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ 'ਹਰੀਏ' ਫ਼ੇਰ 'ਖਾਰੇ' ਆਏ

ਮਿਆਣੀ ਤੋਂ ਆਪ 'ਹਰੀਏ' ਪੁਜੇ, ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਥੇ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਧਾ ਨਿਭਾਹੀ। ਇਥੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਧਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਤੋਟ ਕਆ ਗਈ। ਰਸੋਈਏ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਔਕੜ ਦਸੀ ਤਾਂ ਬਚਨ ਹੋਇਆ—ਸਾਡੇ ਕਰਮੰਡਲ ਦਾ ਪਾਣੀ 'ਸਤਿਨਾਮ' ਆਖ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਉਲਟ ਦਿਓ! ਜਾਂ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਇਸ ਬਰਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧ ਗਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ 'ਦਮਦਮਾਂ' ਸਾਜਿਆਂ ਜੋ ਹੁਣ ਤੀਕ ਅਟਲ ਹੈ। (ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਹੈ।)

'ਹਰੀਏ' ਤੋਂ ਚਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨ ਕੇ 'ਖਾਰੇ' ਜਾ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ। ਮਾਈ ਜੀਵੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੁਤਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਈ ਸੀ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਊਂਠ ਸਨ, ਜੋ ਰਾਤੀਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦਿਤਾ ਤੇ ਆਖਿਆ ਖੁਰਾ ਲੱਭ ਕੇ ਢੂੰਡ ਭਾਲ ਕਰੀਏ। ਕੁਝ ਖੋਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਹ ਖੁਰਾ ਲਭਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਪੁਜਾ ਤਾਂ ਦੋ ਆਦਮੀ ਮਰੇ ਪਏ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਬਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਊਠ ਵੀ ਪਾਸ ਖਲੋਤੇ ਚੁਗਦੇ ਦੇਖੇ। ਇਹਨਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਊਂਠ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਲਿਆਏ ਤਾਂ ਸਾਵੇਂ ਨੇਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਇਕ ਘੋੜਾ ਸਵਾਰ ਸਾਡੇ ਪਿਛੇ ਆਣ ਪੁਜਾ। ਦੋਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨੇਜ਼ੇ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰੋਂ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਕੇ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਊਂਠ ਮੋੜ ਲਿਆਂਦੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਕੇ ਆਖਿਆ ਇਹੀ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਅਗੋਂ ਚੋਰੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈ ਕੇ ਛੁਡਾ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਗਲ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੁਣੀ ਗਈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ।

ਧਾੜਵੀਆਂ ਨੇ ਭੁਲ ਦੀ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗੀ

ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਇਕ 'ਦੋਸਤ ਸਿੰਘ' ਨਾਮੀ ਨਿਹੰਗ ਜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਸੀਸ ਉਤੇ ਉੱਚਾ ਦੁਮਾਲਾ ਸਜਾ ਕੇ ਜਿਧਰ ਜਾਂਦੇ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਜ ਧੱਜ ਮੁਖੜੇ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਐਰਾ ਗੈਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਉੱਚੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਦਾ। ਖਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਸੋਂ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਣ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਣਸ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਝ ਧਾੜਵੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਬੇ ਦਾ ਨਿਹੰਗ ਉਚੀ ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਸਾਡੀ ਛਾਤੀ ਉਤੇ ਮੂੰਗ ਦਲਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਅਜ ਕਲ ਬਾਬੇ ਪੀਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਾਹਲੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਤੇ ਰਾਤੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਲੁੱਟ-ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਨੇ ਲਾ ਦੇਈਏ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਰਾਤੀਂ ਨੇੜੇ ਆਣ ਢੁੱਕੇ, ਪਰ ਐਸੀ ਕਲ੍ਹਾ ਵਰਤੀ ਜੋ ਹੋਰ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿਸੇ ਪਰ ਡੇਰੇ ਵਲ ਵੇਖਦੇ ਤਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੀਕ ਹੱਠ ਪਿੱਟਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਅਸਚਰਜ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਏ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਏ।

ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਘਿਉ ਦੇ ਕੁੱਪੇ ਅਤੇ ਆਟਾ ਦਾਲ ਚਾਵਲ ਲੈ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਮੇਂ ਆ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਰਾਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਰਤੂਤ ਸਚੋ ਸੱਚ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਅਰਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ, ਆਪ 'ਖੁਦਾ ਰਸੀਦ' ਤੇ ਪੀਰਾਨ ਪੀਰ ਹੋ। ਸਾਡੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਖਾਣਾ ਕਬੂਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਅਗੋਂ ਲਈ ਚੋਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਈ ਰਸਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ।

ਖਾਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹੇ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਤਾਈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ 'ਬੰਨੋ' ਜੀ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਉ ਬਖਸ਼ੇ ਅਤੇ ਆਗੇ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਦਿਤੇ।

ਕਾਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਤੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅਸੀਸ

'ਖਾਰੇ' ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ ਅਗਲਾ ਮੁਕਾਮ 'ਕਾਦਰਾਬਾਦ' ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬੇਅੰਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਕੱਥਾ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈ। ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਲੰਘ ਉਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ, ਤੇ ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀ ਕਰਦੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ—ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕੰਠ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਤੇ ਫੁਰਮਾਇਆ—ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਧੰਨ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਝੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੁਸਾਡੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੋਵਣ ਤੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।

ਰਾਤ ਬੀਤੀ, ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਨਿਤ ਦੇ ਨੇਮ ਥੀਂ ਉਪ੍ਰੰਤ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਏਥੋਂ ਚਾਲੇ ਪਾ ਲੀਤੇ ਤੇ ਰਾਹ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਆਣ ਮੁਕਾਮ ਕੀਤਾ।

—o—

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਵਾਰੋ ਜੈਸੇ ਆਇ ਕੇ ਸਤਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਸਿਸ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਵਕਿਰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੰਦੋਦਯ ਨਾਮ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਮੈ ਲਿਖੇ ਹੂਏ ਭੀ ਹੈਂ ਤਥਾਪੀ ਸੰਖੇਪ ਸੇ ਕੁਛਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਈਹਾਂ ਭੀ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਸਵਾ ਲਾਖ ਘੋੜਯੋਂ ਕੇ ਅਸਵਾਰੋਂ ਕਾ ਪਤਿ ਇੰਦੋਰ ਕਾ ਰਾਜਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਅੰਗਰੇਜੋਂ ਸੇ ਯੁਧ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਬਰਸੋਂ ਪ੍ਰਯੰਤ ਅੰਤ ਕੋ ਹਾਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਤੇ ਭਯੇ ਇਤਨੇਕ ਵਹੁ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੋ ਧਨੀ ਥੋ ਕੇ ਜਿਸ ਕੇ ਏਕ ਹਸਤੀ ਕੇ ਸੰਗਲ ਕੋ ਮੋਲ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਦਸਾਹਿਤ ਮੇਂ ਕਿਸੀ ਸੋ ਨ ਨਿਕਸਯੋ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਕੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਊਨੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਜਾਇ ਕੇ ਹੀਰੇ ਮਣੀਆਂ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆਂ ਮੋਤੀ ਗਜ ਮੋਤੀ ਦਸ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ਮੋਤਯੋਂ ਕੀ ਜਿਸ ਮੈਥੀ ਐਸੀ ਜਵਾਹਰਾਤ ਜੜਾਊ ਸੁਵਰਣਕੇ ਥਾਲੋਂ ਮੇਂ ਭਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਆਗੇ ਰਖਕੇ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤੇ ਭਯੇ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਜੈਸੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਪਨੇ ਆਪਨੋ ਸਿਖ ਬਨਾਯੋ ਹੈ ਤੈਸੇ ਮੁਝਕੋ ਭੀ ਅਪਨੇ ਚਰਨੋਂ ਕੋ ਚੇਰਹੁ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ਐਸੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਰਾਜਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੀ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਹਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹੈਂ ਕੇ ਸਭੇ ਗਹਣੇ ਭੰਨ ਕੇ ਇਕੋ ਹਸ ਘੜਾਇਆ ਅਬ ਉਸ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਹਮ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬਨਾਵੈਗੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਤੇਰੇ ਪਰ ਅਬ ਆਪਦਾ ਪਰੀ ਹੂਈ ਹੈ ਤੂੰ ਭਾਗ ਕੇ ਆਯਾ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਸਰਧਾ ਕਰਕੇ ਮਨ ਸੇ ਸਿਖ ਬਨਨੇ ਨਹੀਂ ਆਯੋ ਹੈ ਜਬ ਤੇਰੀ ਅਪਦਾ ਹਟ ਜਾਇਗੀ ਤਬ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤਬ ਦੇਖੀ ਜਾਇਗੀ ॥ ਤੀਸਰਾ ਹਮਾਰੇ ਯੇਹ ਪਦਾਰਥ ਕਿਸ ਕਾਮ ਹੈਂ ਔ ਤੇਰੇ ਸਾਥ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੈ ਇਸਸੇ ਤੇਰੋ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਹੈ ਇਨ ਸੈਨਾ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਖਰਚ ਮੁਕਤਾ ਦੀਆ ਕਰ ਪਹਲੇ ਖੇਸ ਔ ਪੀਛੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮੀਪ ਵਰਤਯੋਂ ਕੋ ਤ੍ਰਿਪਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਕੇ ਖੇਸ ਸੇ ਅਧਿਕ ਹੋਵੇ ਤਬ ਦਰਵੇਸ਼ਨ ਕੋ ਦੇਨੋ ਚਾਹਯੇ ਅਬ ਤੁਮ ਘਰ ਕੋ ਜਾਵੋ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਤਿਸ ਜਵਾਹਰਾਤ ਕੋ ਅਪਨੇ ਹਸਤ ਕਵਲ ਸਪਰਸ ਕਰਕੇ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੋ ਫੇਰ ਦੀਓ ਤਿਸ ਮੈ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਯਦ ਕਿੰਚਤ ਭੀ ਦ੍ਰਿਬਯ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਓ ਹੁਤੇ ॥ ਪੁਨਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰੀ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਹਮ ਘਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਜਾਵੇ ਹਮ ਕੋਂ ਘਰ ਜਾਣੇ ਨਹੀ ਮਿਲਤੇ ਹੈ ॥

ਆਪ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੋ ਮੇਰੇ ਘਰ ਜਾਨੇ ਮੋ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧ ਆਪ ਜਾਨਤੇ ਹੀ ਹੋ ਅਗੇ ਆਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਹੋ ਆਪ ਸੇ ਸਭੀ ਕੁਛ ਬਨ ਸਕਤੇ ਹੈ ਐਸੀ ਐਸੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰਾਜਾ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਮਰਹਟੇ ਕੀ ਸੁਨਕੇ ਤਾਤ ਕਾਲ ਹੀ ਏਕ ਹੁਕਮ ਨਾਵੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਓਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਅੰਗਰੇਜ਼ੋਂ ਕੀ ਓਰ ਸੇ ਅਭੀਤ ਕਰਕੇ ਜਸਵੰਤ ਰਾਇ ਕੂ ਘਰ ਕੂੰ ਪਠਾਇ ਦੇਤੇ ਭਏ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਹੇ ਆਰਯ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੌਨ ਥਾ ਔ ਕੈਸੇ ਗਜ਼ਨੀ ਸੇ ਆਇ ਕੇ ਇਤਨੀ ਦੂਰ ਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਤਥਾ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸੇ ਆਇਕੇ ਮਲੇਸ਼ ਦੇਸ ਸੇ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਮਿਲਤੇ ਭਯੋ ॥

ਉਤਰ—ਹੇ ਸਰੋਤਾ ਜਨੋ ਸੁਣੋ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਵੋ ਕਥਾ ਅਥ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਾਬਲ ਸੇ ਤੀਨ ਸੈ ਕੋਸ ਪਰੇ ਗ਼ਜ਼ਨੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਿਧ ਏਕ ਸ਼ਹਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਕਾਬਲੇ ਸਕੋ ਰਾਜ ਹੈ ਔ ਮੁਸਲਮਾਨੋ ਕੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜੋਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇਸ ਮੇਂ ਮਲੇਛੋਂ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਭ੍ਰਸਟਾਚਰਣ ਬਹੁਤ ਹੈ ॥ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦਿ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਤ ਸਰਬ ਗੁਰੂ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਤ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਨਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਪਰੇਮ ਕਰਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰਤੇ ਭਏ ਔ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਤੇ ਭਏ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠਕੇ ਜਪਜੀ ਜਾਪਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਆਦਿਕ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਕਾ ਬਡੇ ਪਰੇਮ ਸੇ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔ ਉਸੀ ਦੇਸ ਮੈ ਸਮੀਪ ਹੀ ਜਬੰ ਵੋ ਹਿੰਦੂ ਅਥਵਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਇਕੇ ਸੁੰਦਰ ਸਵੇਤ ਰਮਾਲ ਪਾਇਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਟਕਾਇਕੇ ਚੌਗਿਰਦ ਬੈਠਕੇ ਕੀਰਤਨ ਅਨਨ ਚਿਤ ਹੋਇਕੇ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਬਡੇ ਪਰੇਮ ਸੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਪੰਚਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕੇ ਊਪਰ ਚਾਦਰ ਕੋ ਏਕ ਪਲੂ ਉਠਾਇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੈਂ ॥

ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਪੰਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਊਪਰ ਲਾਗ ਜਾਤੋ ਹੈ ਤਬਤੋ ਬਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਬਾਂਟ ਦੇਤੇ ਹੈਂ ॥ ਔ ਜ਼ੇ ਕਦਾਚਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੇ ਊਪਰ ਪੰਜੋ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਹੀਂ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈ ਅਪਨੋ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝਕੇ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕੋ ਕਿਸੀ ਕੂੰ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਹੈਂ ਤਿਤੂ ਧਰਤੀ ਮੈ ਗਾਡ ਦੇਤੇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਔਰ ਕਰਾਇਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਉਸੀ ਰੀਤੀ ਸੇ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਬੈਠਕੇ ਅਤੀਵ ਪਰੇਮ ਸੇ ਏਕਾਗਰ ਚਿਤ ਹੋਕੇ ਸਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਥੋਰੋ ਭੀ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਹੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਸਵਾ ਹਜਾਰ ਡੇਢ ਹਜਾਰ ਦੋ ਅਢਾਈ ਹਜਾਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪੰਜੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਬਾਂਟਤੇ ਹੈਂ ਜਬ ਜਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋ ਪੰਜੋ ਨਹੀ ਲਾਗਤੋਂ ਹੈ ਤਬ ਵੋ ਲੋਕ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਕੇ ਇਸ ਮੈ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਹੇਤੁ ਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਲਾਗਯੋ ਹੈ ॥ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਫਿਰ ਉਤਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਕੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਊਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪੰਜੋ ਲਾਗਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਲੋਗਨ ਕੇ ਬਡ਼ੋ ਉਤਸਾਹੁ ਹੋਤੋ ਹੈ ਔ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਣ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਨੋ ਹੋਤੋ ਹੈ ਤਬ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਕੋ ਏਕਤਰ ਕਰਕੇ ਰੁਪੈ ਦੇ ਦੇਨੇ ਜਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਯਾਰ ਹੋਵੇ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਔ ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਨੇ ਹਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦੂਰ ਖੜੋ ਰਹਣਾ ਜਬ ਪੰਜਾ ਲਾਗ ਜਾਵੇ ਤਬ ਬਡੇ ਅਨੰਦ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇ ਦੇਨਾ ॥

ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਲਾ ਹਿੰਦੂ ਤੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਇਨੋਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵਨੋ ਯੋਗ ਹੈ ਤੁਰਕ ਤੋ ਅਤਿਸਰਈ ਸਰਾਕੇ ਪਾਇਬੰਦ ਹੈ ਏਹੂ ਤੁਰਕ ਕੈਸੇ ਦੀਨ ਕੇ ਬਾਧਕ ਔ ਧਰਮ ਕੇ ਸਾਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥

ਉਤਰ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੀ ਧਰਮਾਵਤਾਰ ਅਪਨੇ ਬਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਮ ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੋ

ੋ ਅਪਨੇ ਵਸ ਕਰ ਲੀਓ ਹੈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸੇ ਭੀ ਅਧਿਕ ਨਿਸਚਾ ਤੁਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ
ਰਨੋਂ ਪਰ ਰਖਤੇ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਚਾਹੇ ਉਡਤਾ ਜਾਤਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਿਉਂ ਨਾ
ਵੇ ॥ ਤਿਸ ਅਤਿ ਕਠਨ ਤੁਰਕਾਨੀ ਦੇਸ਼ ਮੈ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕਲਰ ਮੈਂ ਕਵਲ ਕੀ ਰੀਤੀ
ਉਤਪਤ ਹੋਤੇ ਭਯੇ ਹੈ ਖਤਰੀ ਵੰਸ ਮੈ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸੋ ਪਾਤਸਾਹੀਉਂ ਕੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪਰੇਮ ਰੂਪੀ ਅੰਕੁਰ ਕਲਪ ਬਿਰਛ ਕੋ ਬਢਤੇ ਜਾਵੇ ॥ ਜੈਸੇ
ਲਸੀਚਨੇ ਸੇ ਬਿਰਛ ਬਿਰਧ ਹੋਤੇ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਭੀ ਪਰੇਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
ੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਬਢ ਤੇ ਜਾਵੇ ॥ ਤਿਸ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੂੰ ਕਥਾ ਮੈ ਐਸੇ ਸੁਣ ਪਯੇ
ਸਾਹਿਬ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਕੋ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪਯਾਰੇ ਥੇ ॥ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸੇ ਚਲਤੇ ਸਮੇਂ
ੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੁਤੇ ਜੋ ਹਮਕੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਅਤੀਵ ਪਰੇਯ ਹੈ ਹਮ ਇਸ
ਅਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਕਿਸੀ ਨ ਕਿਸੀ ਰੂਪ ਸੇ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇਂਗੇ॥ ਔ ਸੋਡਵੰਸ ਮੈ ਗੁਰਯਾਈ ਕੋ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਣੇ ਕੇ
ੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ॥ ਯਦਯਪੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਆਪ ਵੈਕੁੰਠ ਵਾਸੀ ਹੋ ਗਏ ਹੈ
ਥਾਪੀ ਗੁਰਯਾਈ ਕੀ ਕਲਾ ਕਿਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਢੀ ਸਰੀਰ ਮੈ ਥਾਪਨ ਕਰ ਗਏ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਐਸੇ
ਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗੋਂ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਪਰੇਮ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਲਾਗਾ ਬਯਾਕੁਲ
ਨੇ ਜਿਉ ਜਿਉ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਅਦਭੁਤਾ ਚਰਿਤ੍ਰੋ ਵਾਰੀ ਸੁਣੇ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ
ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਤਾ ਜਾਵੇ ॥

ਜਬ ਪਰੇਮ ਨੇ ਅਤਿ ਜੋਰ ਕੀਆ ਪਰਲੈ ਕਾਲ ਕੇ ਜਲਧਿ ਵਤ ਅਤਯੰਤ ਪਰੇਮ ਕੇ ਬ
ਾਨੇ ਸੇ ਬਾਵਰੇ ਜੈਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ਤਨੁ ਮਨ ਧਨ ਕੀ ਸੁਧ ਭੂਲ ਜਾਤੇ ਭਯੇ।
ਬ ਕਿਸੀ ਕਾਲ ਮੈ ਸੁਰਤ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤਬ ਕੁਛ ਥੋਰੇ ਬਹੁਤੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਆਦਿਕ ਸਰੀਰ ਕੇ
ਵਕਹਾਰ ਕਰ ਭੀ ਲੇਵੇ ਨਹੀ ਤੋ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਨਾ ਹੀ ਕਰੇ ਜਹਾ ਪਰਾ ਰਹੇ ਖਰਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਹ
ਰਾ ਖਰਾ ਰਹੇ ਹੇ ਗੁਰੂ ਰਾਤ ਦਿਨ ਏਹੀ ਪੁਕਾਰਤੇ ਰਹੇ। ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੇ
ਰਸਨ ਕੇ ਕਾਂਖੀ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਕੇ ਨੇਤਰੋਂ ਸੇ ਪਰੇਮ ਕੇ ਜਲ
ਵਾਹ ਹਰ ਵਕਤ ਜਾਰੀ ਹੀ ਰਹਤੇ ਭਯੇ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਸੇ ਜਬ ਕਿਤਨਾ ਸਮੇ ਵਿਤੀਤ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭ
ਔਰ ਪਰੇਮ ਭੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਭਯੇ ॥

ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮਨ ਮੇਂ ਯੇ ਬਿਚਾਰ ਆਵਤੇ ਭਯੇ ਸੁਣਯੋ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ
ਬਚਨ ਕੀਓ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਨ ਕੋਈ ਏਕ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਹਮ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਮੇਂ ਸਦਾ ਰਹਬੋ ਕਰੈਗੇ ਜੋ ਮੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਯੋ ਚਾਹਤੇ ਹੈ ਸੋ ਆਨੰਦਪੁਰ ਮੈ ਆਇ ਕਰੈ ਮੁਝ ਕੋ ਆਇ ਦੇਖੈ ਯਾਂਤੇ ਅਬ ਆਨੰਦਪੁ
ਰ ਚਲਨੋ ਚਾਹਯੇ ਤਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂ ਕੋ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਉ
ਰਹਨੇ ਸੇ ਕਬੀ ਨ ਕਬੀ ਤੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਬੇ ਕਰੇਗੇ ਕਬੀ ਤੋਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੋ ਗੋਚਰ ਹੋਬ ਕਰੈਗੇਂ ਜਬ ਕਬੀ ਏਕ ਵਾਰ ਭੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਕੇ ਮੁਝਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਖਯਾ
ਹ ਜਾਇਗੋ ਫਿਰ ਕਬੀ ਭੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੂਕੇ ਕਲਪ ਬਿਰਛ ਰੂਪ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੋ ਤਯਾ
ਕਰੂੰਗੋ ॥ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਜਨੀ ਦੇਸ ਕੋ ਤਯਾਗ ਕਰਕੇ ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਰਬ ਦੇ
ਕੋ ਉਲੰਘ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਮੇ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚਯਾ।। ਜੌਨ ਸੇ ਸੋਢੀ ਬਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਗੁਰਯਾ

ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਅਪਨੇ ਘਰੋਂ ਮੈਂ ਬਡੀ ਗਾਦੀ ਲਗਾਇ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਣਕੇ ਉਨ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦਯੋਂ ਸਭਨੇ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਕੋ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥

ਜਿਸ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਾਦੇ ਕੇ ਅਸਥਾਨ ਪਰ ਜਾਵੇ ਅਪਨੇ ਮਨਮੋ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰ ਲੇਵੇ ਕਯਾ ਜੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਕੋ ਜਾਨਕੇ ਮੁਝਕੋ ਆਪਨੇ ਆਪ ਹੀ ਬਤਾਇ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਮੈ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਇਨਹੀ ਕੋ ਜਾਨੋਂਗੇ । ਜਬ ਆਗੇ ਵੋ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦੇ ਕਈ ਭੀ ਪਰ ਕੋ ਨ ਦਿਖਾਵੇ ਤਬ ਊਹਾਂ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਕੇ ਦੂਸਰੀ ਔਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ਤਹਾਂ ਜਬ ਕੋਈ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਦੇਖਤੋ ਭਯੋ ਤਬ ਤਹਾਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋਕੇ ਤੀਸਰੀ ਥੌਰ ਜਾਤੋ ਭਯੋ ॥ ਤਹਾਂ ਭੀ ਜਬ ਇਸਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨ ਜਾਨੀ ਤਬ ਪਰਮ ਉਪਰਾਮ ਹੋਕੇ ਕਹਤੋ ਭਯੋ ਅਰੇ ਯੇਹ ਤੋ ਮਿਥਯਾਹੀ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀ ਬਨੇ ਬੈਠੇ ਹੈ ਕਾਠ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਤ ਕੁਛ ਕਿਸੀ ਮੈ ਕਲਾ ਤੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੋਕ ਇਨਕੋ ਕੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਮਾਨਤੇ ਹੈਂ ਯਾਤੇ ਲੋਕ ਏਹ ਬਡੇ ਹੀ ਪਾਗਲ ਸੇ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਕੂੰ ਸ਼ਬਦ ਸਾਥ ਜੋੜਤੇ ਹੈਂ ਯੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਕਿਆ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਸਦਾਏ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਕਿਸ ਓਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾਏ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੇਖ ਦਿਖਾਏ ਜਗਤ ਕੋ ਲੋਗਨ ਕੋ ਬਸਕੀਨ ॥ ਅੰਤਕਾਲ ਕਾਤੀ ਕਟਿਓ ਬਾਸ ਨਰਕ ਮੋ ਲੀਨ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਤਿਨ ਬੇਦੀਅਨ ਕੀ ਕੁਲ ਬਿਖੈ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ॥
ਸਭ ਸਿਖਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦਏ, ਜਹ ਤਹ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥੪॥

(ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)

Part Played by different Members of Guru Nanak in History of the Country

BY

Shri Hazur Baba Madhsudan Singh Bedi

Eldest son Shri Jagat Guru Baba Siri Chand Ji was founder of Udsyan Sect, who made different centers of Gurunanak's teachings through out India, Iran, Afghanistan, Burma, Cylone etc, with Head quarters at Hardwar.

Youngest of two Baba Lakhmi Dass, as history says and legand goes, with his wife and son Dharam Chand bodily left for heavenly abode in the presence of hi elder brother Siri Chand. It was Baba Siri Chand who extended his arm and brough back his son Baba Dharam Chand; trained him spiritually, mentally, to keep up the lenial decent of his father Guru Nanak, married him thereafter, who resided at Dehr Baba Nanak. He died leaving his sons Mehar chand and Manak Chand Where a the Ten Gurus dedicated their lives in teaching of Guru Nanak's mission and bringin up masses morally and spiritually, till out of them the tenth Guru Gobind Singh J who created the Khalsa, similarly after Manak Chand to Baba Kala Dhari did th same. Reference from District Gazetter of Hoshiarpur is worth mentioning whic reads :- Bedi Kala Dhari, a decendant of Baba Nanak, 'crossed over from Dera Bab Nanak, Gurdaspur, early in the last century, and after wandering about the Jullund Doab for some years, finally settled down at Una, Hoshiarpur, where he attracted crowd of followers, who flocked to hear his eloquent disquistions on the Granth Sahi a book as difficult of understanding then as in the present day. The Jaswal Raja Ra Singh made himself popular by granting the Bedi the revenue of seventy Ghumaons land. Kala Dhari's sons scattered after his death in 1738.

Mr Roe writes about this family :-

"Kala Dhari (the great grand father of the father of the present Bedi), having ma disciples at Una, migrated there from Dera Baba Nanak, and received a gran 72 Ghumaon from the Jaswal Raja Ram Singh. In Sambat 1860 or 1804 A. D., R Umed Singh gave to Sahib Singh the whole of the Una tehsil, a grant confirmed Ranjit Singh in Sambat 1872, about the same time he received the Nurpur Tal from Sardar Budh Singh. He died in Sambat 1891 (A. D. 1834). and was succee by Bikrama Singh, to whom Maharaja Sher Singh gave the Talhatti in Sambat 1808.

Vakeel of Ahllowalla Chief, reported that Roop Lal. hearing of apprehensin

his brother Beli Ram, had be taken himself to Bijwara Fort, and Chaudhry Mohd. Bux and Col. Ameer Singh Mann had laid siege of the place. The following day Roop Lal was prevailed upon to surrender and was put in chains by the chaudhry and the Colonal. They were ordered to bring the prisoner to Darbar. Jamadar Khushal Singh reported that family of Roop Lal, having absconded with some treasure and other property had sought refuge with Baba Bikrama Singh in "Una Sahib" (The town of Una in Hoshiarpur).

UNA :

Una. situated in the Jaswan Dun, 25 miles from Hoshiarpur is the headquarters of a tehsil and of a Police sub-division. The population of the town in 1881 was 4,389, being an increase of only 10 on that of 1868. It owes its chief importance to being the residence of a branch of the Bedi family (see "Leading Families page 75) and was founded by Baba Kala Dhari, the ancestor of the present Bedi, and further enlarged by Bedi Sahib Singh.

Kala Dhari having migrated to Una in the time of Guru Gobind Singh Ji who held him in great esteem, where as Laja Dhari settled in Banga district Jullundur.

Baba Kala Dhari's sons wandered around teaching Guru Nanak's teaching, of al Baba Ajit Singh had the importance being father of Shri Hazur Baba Sahib Singh Bedi He went out for pilgrimage and died in 1773 at Calcutta where his Samadhie still exist.

Baba Ajit Singh had three sons of which Shri Hazur Baba Sahib Singh was of very great importance to the Nation, and the Sikhs of Guru Nanak as a community, because Guru Gobind Singh created the Khalsa, it was Baba Sahib Singh who was responsible to give the Khalsa a kingdom as Punjab by emancipation of his mother land from Mughals, and placing his disciple Maharaja Ranjit Singh on the throne a Lahore on 13-4-1801. He was born at Dera Baba Nanak and having had the spiritual techings at various places took "Amrit" at "Akal Takhat, Shri Anand Pur Sahib" where he was Baptised as Khalsa. It was he who preached on to Guru Nanak, his position as son of Guru Nanak made him the noblest, every body listened to him with respect and considered his command as that of Guru Nanak, considering it his duty to follow the same. He brought round 12 misals as such, on one path and created Sikh Raj. He did not commit the folly of placing himself on the throne as Maharaja, but as a true son and sevak of Guru Nanak followed his teachings, if Guru Nanak ignored his sons and placed his sevak on Gaddi, he ignored himself and family members and placed his disciple and sevak/Maharaja Ranjit Slngh on throne and brought round every sikh,noble or the poor under the Maharaja.This fact alone gave strength to Khalsa

to turn out the Mughals from their mother l and, in other words mother land was emancipated from foreign yoke of Mughals and a Nationalist Raj created. He took to himself defence of Punjab with the results he kept his forces, on the borders of Punjab along the river Sutlej i. e. top most being Una (Now in Himachal). Nurpur Bedian (Distt. Hoshiarpur) Gunachor, Malsian, Dakhni-Ki-Srai (Distt. Jullundur) all these forts were manned by his forces so that motherland could remain free of foreign yoke, and the greatest enemy, the Frangees (British) may not be able to attack Punjab, if they did so, it shall be considered as an attack on the Khalsa's Guru's son and they shall fight to the last.

British were enemies of Baba Sahib Singh Ji inspite of the fact, wrote as under and called him as VNERABLE PATRIARCH (meaning by age father and ruler of the family or tribe (Gazetter of India Part IV 0-2 of the territories under the Govt. of East India Co). wrote as under :

PUNJAB :

Guru Gobind Singh fifth in succession from Hargobind, and the tenth from Nanak, regarded as the founder of temperal power of the Sikhs. His votaries were instructed by him always to bear arms, or atleast steal in one from or other about them, and to assume the name of Singh, or Lion, previously affected only by the Rajputs. By this name they are distinguished from the other sikhs or followers of Baba Nanak. They ceased to have any spiritual leader. So states Forster, whose account is consistent and probably accurate and seems to be corroborated by Jacquement in his notice for Amritsar "Cette Rome do Penijan's point de pope Burmes" however, makes mention of "The head of the sikhs Church, the Bedi or Sahib Singh after the death of Gobind Singh".

Even S. Khushwant Singh has in his book "Ranjit Singh Maharaja of Punjab 1780-1839 at page 36 reference to Baba Sahib Singh as "Enjoyed the status of father of the Sikhs".

His references in the book are as under to show his position and status being from Gurunanak's family ;-

Shah Zaman gave up talk of a holy war of exterminating the Sikhs. He sent his agent to Amritsar assuring the Sikh chiefs that their possessions would not be disturbed and asking them what they wanted. The first reply was unanimous : they wanted nothing but that the Afghans should return to the country and leave them in peace in theirs. Zaman instructed his agents to try and sow discord among the Sikhs. The agents approached the Sardars separately and made generous offers. This manoeuvre was more successful. Many Sardars sent their agents to Lahore where they were received with

flattering attention by the Shah. 'I bestow this country on you free from assessment. Continue to keep and cultivate it in confidence, he said grandly. Ranjit Singh also sent his representative to Zaman to negotiate for the Subedari of Lahore.Just when it seemed that Afghan diplomacy had succeded in breaking up Sikh unity a saviour appeared in the person of Sahib Singh Bedi who, by virtue of his descent from Gurunanak and his age, enjoyed the status of father of the Sikhs. He pleaded with the Sardars to stop negotiating with the foreign invador. They agreed to abide by his decision & when the Shah's agents came again he told them on behalf of the Sikhs : "We took the country by the soward and will preserve by the sword." Zaman had to give up the plan to win over the Sikhs and swore he would teach them a lesson in war. This was an empty boast as the news writer's report of the same day states : The Shah's camp is always in alarm on account of the Sikhs who at night approach Lahore and keep up a fire of Musketry. None go out against them."

The open refits between two leading Sardars was an invitation to foreign powers. Zaman sent envoys to negotiate with the rival factions. In the South, George Thomas prepared to march upto the Sutlej and the French General, Perron, whom the Malva Sardars had turned for assistance, made it clear that his price would be a large slice of the Punjab. The peril produced the man. This was again Sahib Singh Bedi who had three years earlier unified Sikhs to fight the Afghans.

The Bedi was trying to get the Sikh Chiefs of the Cis-Sutlej(The Malwa region between the rivers Sutlej and the Jamuna) to unite against George. Thomas, when he heard of the conflict between the Bhangies and Ranjit Singh. He hurried north to Gujrat and in the name of Guru ordered the parties to lay down their arms. Such was the prestige of his man that the Sardars obeyed witho t demur. Sohan Lal gives a graphic account of the scene. "The exalted one (Ranjit) untied his sword from his waist and placed it on the ground before Baba Sahib Singh. All the Sardars did the same. For one hour the swords lay on the ground and the Sardars did not do anything. Afterwards, the said Baba Sahib Singh tied the sword round the waist of the Exalted one and said that within a short time all his opponents would be exterminated and his rule would be established throughout the country Ranjit Singh was porsuaded by the Bedi to leave Gujarat alone. But he punished the Chief of Akalgarh who had aided with the Bhangis by capturing his fort and on his death, annexing his estates.

Invitations were sent to princes and estate holders, and those who responded were invested with robes of honour and confirmed in their possessions. After ceremonial darbar was over, Ranjit Singh and Fateh Singh Ahluwalia set out against the few chiefs who had ignored the invitation Sialkot was cap-tured after a three day siege : Akhnur

submitted without fight; the Bhangis of Gujerat had to get Sahib Singh Bedi to intercode on his behalf before he was forgiven the Kanhayas, whose daughtor was engaged to marry the heir apparent, were left off with a light tribute and the attachment of a part of their estate.

Meanwhile Ranjit proceeded on his triumphant march through the region, welcomed by the people wherever he went. From Ambala to Shahbad, from Shahbad to Patiala. There he met the petrified Sahib Singh Bedi whom he had betrayed more than once. Ranjit Singh embraced Sahib Singh of Patiala and in the presence of the venerable Sahib Singh Bedi, who was always went to appear when the Sikhs were threatened with disruption, exchanged turbans with the Patiala Rajah. Ranjit Singh had given clear proof that the land between the Jamna and Sutlej was under the control and almost all the chieftains of the area acknowledged his suzerainty.

On Diwali, Maharaja called a gathering of the States Sardars, Generals and Counsellors at Amirtsar the venereble Sahib Singh Bedi presiding. They discussed the campaigns of the past year and the opinion was that although they had done well, their army was still not as sufficient as that of the English.

As the days went by, Zaman realised that there was no possibility of breaking through the Sikh barricades and procceding toward Delhi. He gave up talking of a holy war to exterminate the Sikhs and sent his agent to Amritsar to negotiate with the Sardars. He assured them that their possessions would be guaranteed and asked them the prices of their co-operation. He also tried to bring disunity among the chiefs by playing on their jealousies and making offers of cash and Jagirs to buy their suppor This manouvre was successful. Several chief sent their agents to Lahore. They wer received with flattering attention by the Shah. "I bestow this on you free from assesmen Continue to keep and cultivate it in confidence" negotiate the Subedari of Lahore i order to offset the moves of the other Sardars. Sahib Singh Bedi, who by virtue of h descent from Gurunanak was held in great esteem by the Sikhs, addressed Zaman envoy on behalf of all the Sardars. "We took the country by the sword and w preserve it by the sword".

After Jammu, Ranjit Singh turned his attention to Gujerat. He was constraine to raised the siege on the intervention of Sahib Singh Bedi.

Sohan Lal gives a graphic description of the scene: The Exalted One (Ranji untied his sword from his waist and placed it on the ground before Baba Sahib Sing Bedi. All the Sardars, Jodh Singh, Dal Singh and Sahib Singh did the same. For o hour the swords lay on the ground and the Sardars did not say anything. Afterword

the said Baba Sahib Singh tied the sword round the waist of the Exalted One and said that within a short time all his opponents would be extirpted and his rule would be established thoughout the country.

Ranjit Singh hesitated to assume the formal title of Maharajah, for he wished to avoid doing anything which would give the other chiefs cause to conspire against him. Gradually he came to the conclusion that the advantages of investing an established fact with a legal title would outweigh the danger of arousing the hostility of the foundal aristocracy. The move would undoubtedly be popular with the masses, who had not had a ruler and a government of their own for many centuries It would induce other Punjabis who were not yet citizens of the new state to recognise the compulsions of language and a common way of life, and throw in their lot with the country. The neighbouring powers which were casting covetous glances on the Punjab would also grow accustomed to the idea that the people of the Punjab were one people and Ranjit Singh was their ruler. On the 1st of Baishakh (April 12) 1801, Sahib Singh Bedi doubed Ranjit Singh's forehead with saffron in the afternoon and declared as the young Maharajah of the Punjab. A royal salute was fired from the fort. In the afternoon the young Maharajah rode on his elephant, showering gold and silver coins on jubilant crowds of his subjects. In the evening, all the homes of the city were illuminated.

RELIGIOUS WARS BY SAHIB SINGH

1794	...	Malerkotla War	To emencipate Hindus from Mugal tirny in district Ludhiana.
1798	...	Raikot War	

Baba Sahib Singh died in 1834 and was succeeded by Baba Bikrama Singh his youngest son. You will find references about him as under :

(1) **Note in Punjab chiefs says :**

'Bishan Singh Migrated to Malsian in Jullundur Doab and Bikrama Singh third son succeeded his father in bulk of the acquired property and on him also descended the spiritual and mental as representative of Baba Nanak. His position was recognised at Lahore",

But things changed with advent of British who had grounds for believing in Bikrama Singh's disloyality. Fire arms were found concealed in his gardan, and other proof was present of his readyness to rebel. He refused to accept any Jagirs from British for the loyality to them. Then came the local rising "Insurection Movement in Jullundur Doab in 1848-49" Bedi Bikrama Singh threw whatever weight he had into the

movement. Finding rebellion having been put down speedily, he fied in all haste, crossed Boas, and joined the Sikh forces of Sher Singh.

Bikrama Singh always sided with his country men as such be suffered "property confiscated, forts pulled down, and remained in survalence for rest of his life. On the other hand Sir Baba Khem Singh the other representative of the time sided with British as is written in families of Chiefs "During the rebellion, of 1848-49 Sampuran Singh and Khem Singh remained faithful to the Darbar (British) while Bikrama Singh joined the rebells.

As such estates of 117 villages at Una giving clear Income of 2 lacs per year were confiscated, all forts built by Bedi Sahib Singh along with river Sutlej, to ward off an attack on Sikhs at any time, were pulled down and he was allowed to live in survelance at Amritsar till his death in 1862. The following letters will give reference to his plans

E. C. No. 648, from Commissioner Trans Sutlej to G. G. No. 99 D/- 7/5/1846 :

Baba Bikrama Singh — Chief of Bedis "There can no question that as *head* of the *sikh* priesthood, he would gladly see his country men victorious.

F. C. No. 103 of 1846

Bedi Bikrama Singh — The spiritual chief of Una,

John Lawrence's letter No. 51, datad 17/4/1846 to Brig. Wheeler CB Commander in Jullundur Doab -

Baba Bikrama Singh chief of Una—Who is lenial descendent of Baba Nanak and is therefore looked upon as the high priest of the sikhs.

Letter No. 170, dated 1/6/1846 from J. Lawrence Commissioner Jullundur to Major H. M. Lawrence Agent to G. G. to N.W.F.P.

Bedis of Jullundur Doab who number 2000 families ove r whom-Baba Bikram Singh is the *chief or Guru.* Baba Bikrama Singh is head of Bedies and their religious guide.

Foreign Secret No. 983, dated 26th December, 1846 Copy of memo by Governor General -

Chief of the Bedis – Baba Bikrama Singh, a force holding power over 2000 families in the Doab.

Secret No. 112, dated 30th December, 1848 :

(From Sikh Darbar) Baba Bikrama Singh after compliments. Khalsa look to you for assistance and are ready to obey your command as you are their Guru. Send

rders to Patiala Rajah to side with us.

Secret No. 219 A, dated 30th December, 1848.

The circumstances of the Bedi having joined the insnrrection will have an emmence effect. No doubt, on all the sikhs in the Doab.

Letter D/25 February 1850 from Secretary of the Board of Administra-ion to Commissioner and Superintendent Trans Satlej State—

"The Board uuderstands that when Bedi Bikrama Singh of Una, in the Jullundur Doab rebelled in 1847 and after his defeat fled accross the Beas and joined Sher Singh. is fort and houses of his chief followers were all destroyed."

Copy of a para 4 letter from Secretary Gavt. of India, Foriegn Depart-nent No. 539/539 Dated 28th Decembar, 1854.

3—However Baba Bikrama Singh declined to receive any pension or jagir from the ritish, and be shortly afterwards took active part in the insanctionary movement of ullundur in Doab in support of general rising of Sikhs in 1848-49.

In the pecification of Punjab a pension Rs. 2000/- per annum was sanctioned for edi Bikrama Singh and was allowed to reside in survilance at Amritsar where he ontinued to live untill his death by cholera on the 26th August 1862.

———

4—Such are the anticidents of this **influencial family** which **has been reduced o poverty.** It is true that their misconduct (rebellion against British) has been the ause of their degredation, but it appears to the Lt. Governor desirable on political rounds that the representative of this family should be **so far raised above poverty** s to be able to lead an easy and contented life **in dependence on Government.**

———

You will find references to the family in Book called.

1—"**Mahan Kosh**" by Bhai Kahan Singh, Nabha printed by Punjab Government at pages 20, 177-178, 887, 1108-9.

2. '**Gurblas**' by Lala Ram. 3. '**Gurblas**' by Sobha Ram 4. '**Gurblas Virmargash**' by Bhai Vir Singh. 5. '**Raja Jogi**' by Giani Ishar Singh Nara.

———

In reference to Baba Bikrama Singh Bedi (12th in desent from Baba Nanak). Sh. M. L. Ahluwalia and Prof. Kirpal Singh in their book "The Punjab Pioneer Freedom Fighters" has written in this book about India's Freedom Fighters who had not received due attention before this book they have dedicated to "The Martyres of the Freedom struggle whose sacrifices paved the way for country's independence".

BABA BIKRAM SINGH BEDI

Since life is short it is not becoming in you to forget what is due from you (towards your country.—)

BABA BIKRAM SINGH

As Dewan Mul Raj had done in Multan and Derajat, Sardar Chattar Singh in Hazara and Peshawar, and Bhai Maharaj Singh in Majha, so too had . aba Bikram Singh first raised the standard of revolt in Una, his home town, in Hoshiarpur District. In a way Baba Bikram Singh's revolt in the British—occupied Jullundur Doab had greater significance than may be taken for granted. By raising against the British he had virtually refused to recognise their rule in the Jullundur Doab. Protesting against the agressive British policy, the Bedi also refused to be wooed by the British Commissioner of the Jullundur Doab, John Lawrence, and the Governor-Genaral, Henry Hardinge, by twice turning down offers of a handsome pension.

Baba Bikram Singh's refusal to compromise with the British Government was quite natural. His father, Baba Sahib Singh Bedi, had always been held in high esteem by the Sikh chiefs even before Mahrraja Ranjit Singh had risen to power According to Griffin, on one occasion the Sikh forces of Patiala had refused to fight against Baba Sahib Singh out of respect for his saintly character. During the last days of Misal rule in the Punjab, Baba Sahib Singh had played a significant part by his efforts to maintain some sort of cohesion in and otherwise tottering system of government. Later realsing the need for a strong and unified government of the entire Khalsa, he did his best to help Maharaja Ranjit Singh establish his supreme power. Ranjit Singh respected him so much that he had even taken 'pahul' from the Baba. Later it was Sahib Singh Bedi who performed the coronation of the Maharaja As a token of regard for the respected Bedi, the Maharaja had conferred upon him a jagir of seventy eight villages near Una. Thus Baba Sahib Singh had acted throughout as the trusted advisor and religious guide of the Maharaja. It was at his instance that the Maharaja had sanctioned huge jagirs to the Sikh Shrines at Nanakana Sahib which yielded a large income to the Shromani Gurdwara Prabhandak Committee Amritsar, till the partition of the Punjab in 1947.

On the death of Sahib Singh in 1834, Bikram Singh succeeded to his father's position. Though he was not the eldest son of Sahib Singh, yet the latter had nominated him as his successor on account of his ability and courage which none of his other sons possessed to that degree. Like his father, Baba Bikram Singh also continued to act as the preceptor of the Lahore royal family. After the death of Maharaja Ranjit Singh, Bikram Singh played a still more significant role. In order to save the Kingdom from disintegration he had brought about a reconciliation between Maharaja Sher Singh and the Sindhwanwalia chiefs at a time when the Sikh kingdom was verging on destruction through their mutual bickering and internal dissensions.

CLASH WITH THE BRITISH

After the annexation of the Jullundur Doab by the British in 1846, Baba Bikram Singh was one of the few powerful jagirdars left in that area. He held a jagir worth two lakhs of rupees, which included more than a dozen villages granted to him by Maharaja Sher Singh and Maharaja Dalip Singh, including the strong forts of Nurpur, Gunachaur and Dakhni Sarai.

It was on account of his high status and power that John Lawrence, after taking up the Commissionership of the area, brought the Baba to the special notice of the Governor. General Lawrence wrote, 'Baba Bikram Singh the Onnah Chief is a lineal descendant of Baba Nanak (and) is, therefore, looked upon as the chief Priest of the Sikhs. John Lawrence's purpose in mentioning Bikram Singh to his Government was to suggest the need for treating such influential persons with caution. But the Government's caution in respect of a few individuals was not practicable in view of their policy to disarm the population completely. Baba Bikram Singh held his jagir and had his own arms and ammunition—all according to the laws of the Lahore Durbar. His forts at Nurpur, Gunachaur and Dakhni Sarai were well fortified.

In such a situation a clash between the two parties was inevitable. The clash occurred when Brigadier Wheller and his Pathan Regiment were deputed to collect guns from all the chiefs and zamindars throughout the Jullundur Doab. By way of conciliation the British Government had annonnced that the cannon seized from the local chiefs, would be melted down and metal returned to their owners after compleing his mission with most of the chiefs, Brigadier Wheeler made a night attack on Dakhni Sarai. Baba Bikram Singh, however, succeeded in foiling. Wheeler by removing the guns from the fort well in time. Before Wheeler could approach and dismantle the fort, the guns had reached Una, This was an unexpected rebuff to Wheeler, who immediately apprised the Commissioner of the situation and took strong measures against the residents of Dakhni Sarai. Under his orders the Commanding Officer, at Nakodar posted a detachment of Irregular Horse in the fort of Dakhni Sarai, who prevented Bedi's officers from levying custom duties.

At this illegal occupation of the fort and seeing the hardship to which the inhabitants of the Sarai were consequently exposed by the conduct of the British troops, the Bedi sent a bitter note of protest to John Lawrence. At the same time the Baba's vakil impressed upon the Chief Commissioner that his Master had suffered great indignity from major Wheeler's actions John Lawrence, who was from the very outset convinced of the necessity of treating Baba Bikrm Singh more leniently was annoyed at Major Wheeler's handling of the situation. He, therefore, advised the Major 'privately to have the party removed which he accordingly did; John Lawrence justified this move on the plea that the people of the Jullunder Doab were ignorant of the new rules prohibiting the possesion of arms, as no proclamation had been issued to that effect after the British annexation of terriroty. He, therefore, felt that Bikram Singh had acted through ignorance.

Bikram Singh, however, was not going to fall into the trap laid for him by the the British Commissior. This becomes more than evident from the courteous but curt reply he sent to John Lawrence on 26th May, 1846, in reply and the latter's message of 10 May advising the Bedi to gave up the guns. Bikram Singh refused to surrender the guns which to him was a more ignoble act than anything else. From this decisive reply of the Bedi's John Lawrence came to realize the type of man he was up against. The overbearing Commissioner had no alternative but to issue a final warning, 'that if I did not hear the arrival of the guns within 7 days I should report him to the Government.

For his own part Bikram Singh had already decided on his course of action. He was not going to be cowed by threats whatever the consequences.

Jagir Confiscated

After the Bedi had refused to surrender the guns at any cost, John Lawrence took next step. He recommended to his Government that Bikram Singh's jagirs be confiscated by way of punishment and a pension be offered to him as, compensation. The Governor-General agreed to this proposal and informed the Commissioner that, the jagheers of Baba Bikram Singh are among those meant to be assumed by the British Officers' as a fair step in depriving the Bedi of the means of doing any harm to the imperialist Government. At the same time orders were also issued that all the forts of Bikram Singh were to be dismantled.

All this made Bikram Singh all the more determined to oppose the British. He refused the offer of a pension of Rs, 1,212/- against his jagirs and enthusiastically set about organising a strong opposition. He started recruiting men, contacting disaffected chiefs in the neighbouring terrtories, and sounding others who were at some distance.

To prevent the Bedi from doing any harm to the British, John Lawrence ordered a

thorough search of the Baba's premises at Una and the confiscation of all arms found in his possession. To the astonishment of the search party a large number of arms were found concealed in the garden of the Bedi's estate. As punishment the chief Commissioner reduced the pension offer to an insignificant amount of Rs. 12,000/- which the Baba indignantly refused.

Revolt in The Hills

After turning down the offer of reduced pension, Baba Bikram Singh devoted himself whole-heartedly to organising an armed oppostion to the British The venue for the revolt was to be hills. This was decided by the fact that in the beginning of 1848 the British regiments in Kangra were completely withdrawn while the garrison at Nurpur was reduced to three companies, detached from the head Quarters at Hajipur. Taking full advantage of the situation, the Bedi began to organise a confederation of all the other disgruntled hill chief. He sent emissaries to the people to rise up against the British whose rule, he stated, 'was soon going to end.' The hill Rajas who had lost their independence during the Sikh rule began to prepare to free themselves again.

Baba Bikram Singh contacted all the prominent persons in the Jullunder Doab. Sodhi Lodha Singh of Kartarpur, who was lineal descendant of the Sikh Gurus and was held in high esteem in the area was contacted by Bikram Singh who advised him to prepare for the final struggle against the British. Among the other contacted, the most prominent were Sodhi Jodh Singh, Sunder Singh and their maternal uncle Ram Singh, who possessed a jagir in that area. All these chiefs started recruiting men on behalf of Baba Bikram Singh.

Since many prominent persons had responded to the call of the Baba and the people in general were favourably disposed towards him, Robert Cust, Deputy Commissioner, Hoshirpur, grew alarmed and suggested to John Lawrence that the Baba should be banished from the Punjab and sent to Hardwar. Lawrence, however, did not accept the suggestion for political considerations. The Commissioner felt that any such step at that moment would on the one hand, unnecessarily expose the British policy to severe criticism and on the other, turn the sympathy of the general public in favour of the Bedi.

Baba Bikram Singh was fully awere that his rising in the Jullundur Doab would scarcely shake the British power. He, therefore, made his mission very broadbased. He sent his emissary to Sardar Chattar Singh, the Governor of Hazara, a fact which the Captain James Abbot, Assistant Resident, Hazara, reported to the Resident : 'The Gooroo whom Sirdar Chuttur Singh received with much distinction is confidently said to be from Jullundur, his name Achara Singh, his family Sodhi. Great mystery is preserved respecting him, the Nazim affecting to know nothing of him, and hisname being ascertained with utmost difficulty. He is in a few days to proceed to Peshawar

and doubtless is not without his mission. I presume he is one of the priestly jaghirdars who were deprived of their lands for treason.'

It was at this time that Mul Raj rebelled in Multan. Baba Bikram Singh took the revolt of Dewan Mul Raj as a clarion call to oust the British. He, therefore, stirred up the hill Rajas to strike against the British at that opportune moment. John Lawrence was perfectly right when he reported to F Currie, 'I hear from all sides that Bedi Bikram Singh has been the prime mover in the present insurrection and has induced these foolish rajas who are a primitive unsophisticated race to seize the present opportunity for asserting their independence.' Robert Cust, the Deputy Commissioner of Hoshirpur, had earlier reported, Onnah is the centre of all intrigues. The Tehsildar of Amb and Gurshankar, the Thanedar of Oonah and other private parties report that Bedee is enlisting men, that he is sending emissaries into the villages formerly held by him, that it is openly given out that Government is going to be changed in fact he is ready for open measures and only wants his opportunity.

One of the first persons who responded to the call of the Baba was Ram Singh, the son of the minister of the Raja of Nurpur. Gathering a force from the hills of Jammu, he suddenly crossed the Ravi and occupied Shahpur Fort. John Lawrence personally led the campaign against Ram Singh He stormed the nobel strong-hold forcing Ram Singh to flee to the camp of Raja Sher Singh, across the Chenab.

At the same time the hill Rajas of Jaswan and Datarpur also revolted, converting the entire belt of the Jaswan Valley from Hajipur to Rupar into a trouble-spot for the British. The Katoch Raja of Kangra also revolted and took possession of the neighbouring forts of Riyab and Ambhemanpur. Baba Bikram Singh rushed to reinforce the Jaswan Raja's army, but unfortunately the Raja was defeated before Bikram Singh, could join him.

Joins The Sikh War

The defeat of the hill Rajas left Baba Bikram Singh alone in the field. He, therefore, thought it advisable to join the forces of Raja Sher Singh, who in the meantime had also rebelled. To do so, the Bedi crossed the river Beas at Shri Hargobindpur in December, 1848 and hastened to join the forces of Attariwala. The British Government was greatly perturbed by the Baba's escape and his linking up with the other rebels. A reward of Rs. 2,000/-was consequently proclaimed for his arrest.

After joining the main rebel force of the Sikhs, the Baba seemed to have taken upon himself the political leadership of the campaign. Thinking it impossible to oust the British without the help of the Barukzai chiefs, he persuaded Sardar Chattar Singh to make an aliance with Dost Muhammad Khan, Sirdar Sultan Muhammad and Peer Muhammad Dhari. The Baba himself addressed a letter to Imummud-Din, the ex-Governor of Kashmir. who was then actively engaged on the side of the British. Bikram

Singh wrote to him that, 'All the Hindoos and Moosilmans of the country considering what is due from them as loyal subjects and upholders of their respective religions, have assemble together. Dost Mohammad, esteeming the friendship of the Sirkar of more value than the wordly matter is marching hither with his army. Sirdar Sooltan Muhammud and Peer Mohammud Dhari although formerly enemies to the State have also thought the time opportunue for establishing relations. I have bronght about this result and doubt not that they will continue to abid by my suggestions Further appealing to him to join the common cause of liberating their country from the British yoke the Baba wr te, 'Although it was unnecessary for me to write to you, yet in consideration of your former services, I have thought it proper to do so. The time s auspicious and if you are inclined to act with wisdom & with loyalty you will ensure advantage o yourself. If you will not join us, unite yourself at least with Sirdar Naryan Singh, I need not write more as you are well wisher of and faithful to Sirkar and will forget the services you have rendered of late to the British. This appeal, however, had no effect n Imammud-Din who forwarded this letter to F. Currie.

After the battles of Chillianwala and Gujrat a meeting of the topmost leaders of he insurrection was held at Rawalpindi. At this meeting Bhai Maharaj Singh iggested that another battle should be fought to oust the British; Baba Bikram Singh as the only one who erdently supported this move, the rest were for surrrender

The Rawalpindi conference having endorsed the majority decision, Baba Bikram ingh surredered alongwith the Attariwala Sardars. But the British Government did ot think it advisable to allow him to go back to Una, his own home town, unlike the ttariwala and other rebal chiefs who were allowed this facility under certain restrictions. The only course left for Bedi was to spend the remaining days of his life in he holy city of Amritsar where he died in 1863.

(From letter No. 539/539 Dated 28-12-1864 Baba Bikrama Singh Bedi died on 26-8-1862 in Amritsar where he was kept in survilance by British).

S. Khushwant Singh has referred to Baba Bikrama Singh Bedi in his book "The History of Sikhs Vol. 2, 1838-1964" when Chand Kaur wanted to be succeded after the death of Naunehal Singh, Sher Singh was placed on throne by Baba Bikrama Singh Bedi reference is as under :—

Bedi Bikrama Singh of Una, who had come to Lahore to carry out the investiture, stated categorically that "he had come to give the tikka (saffron mark) to Kanwar Sher Singh and not to a woman, for no woman had, or could ever, reign at Lahore.' The Mai sent word to the Bedi that he had better take care of himself.

The formal Tilak ceremony was performed on January 27, 1841, by Bikram Singh Bedi of Una. Pratap Singh was proclaimed as the heir-apparent.

His only surviving son Bedi Sujjan Singh was restored 81 ghumaon of land and demolished fort of Una, with a pension of Rs 2400/- per year (later converted into Jagir). He died in 1921 and was succceded by Tikka Ram Kishan Singh but the Jagir was confiscated for the reason that family had lost all influences, he died in 193 and was succeeded by his son Baba Devinder Singh who died in 1960, and at present his only son Baba Madhsudan Singh Bedi succeded. The family, after the death of Baba Bikrama Singh during British regime remained closely watched, suspected and punished morally; even in the present days of Nationalist Govt. Baba Madhsudan Singh has brought this family to position again. He is doing what his forefathers did preach on to Him, as Gurunanak did. Kept contact with masses and bring them over to a path of oneness, as was shown by Guru Nanak. As was practiced by Baba Sahib Singh, who created Sikh Raj, by emancipating motherland from Mughal rule. He has started celebrating Birth Anniversary of Gurunanak, Guru Gobind Singh and Baba Sahib Singh at Una, later being held on a large scale in month of March every year. He has created centers at Mansuran in Malwa, at Dakhani-k Sarai, Malsian, Gunachor (in Distt. Jullundur) in Doaba, where congregrations are held every month, and Gurunanak's teachings are preached. New buildings are coming up at those places to complete 'Asharams' of Gurunanak. At Mansoora even a 50 baded hospital colony for residence of staff and other buildings have been completed.

At Dhab Basti Ram, Kanak Mandi. Amritsar, where Baba Bikrama Singh remained in survilance till his death is being reconstructed, whose estimated cost would be over 20 lacs of rupees. The building shall be used as "Samadhi. Parkash Asthan Guru Ka Langar" and residence for pilgrims to Harmandir Sahib in Amritsar.

Such area the anticidents of this influencial family of Baba Nanak which was reduced to poverty, as was desired and laid by the British. The present Nationalist Govt Sabhas, Societies of Sikh Religion, particularly S.G.P.C. practically have shown no simpathy either but it shall exisist honourably, preaching the path of Baba Nanak Contented & happy masses Seweks of Baba Nanak still love his children, who played a spotless noble part in building of the mother land and society at large.

SATNAM—WAHEGURU

ਸੰਤਾਨਕ ਸਮਾਚਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ

ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਸਮਾਗਮ :

ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਗਰ ਪਖੋਵਾਲ ਸੜਕ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ 8 ਮੀਲ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਮਿੱਤ (ਗਿਆਰਵੀਂ) ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਮਾਝੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਸਵੀਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਆਪਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ, ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਕਰਵਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਜਣਾਂ ਨੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

3 ਅਪਰੈਲ 1982 :

1 ਸਰਦਾਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ
2 ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ—ਬੀਬੀ ਕਵਿਤਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

2 ਮਈ 1982 :

1 ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਜੀ LEEDS (England)
2 ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਅਕੂਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
3 ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੁਦਾਗਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਛੱਜਾਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
4 ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਰਿੰਜਣ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਪਠਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ
5 ਸਰਦਾਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ Southampton (England)
6 ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ ਜੀ Southampton (England)
7 ਸਰਦਾਰ ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਗਿਲ ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
8 ਸਰਦਾਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

1 ਜੂਨ 1982 :

1 ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬੜੂੰਦੀ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
2 ਸਰਦਾਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਫੁਲਾਂਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
3 ਸਰਦਾਰ ਭੁਪਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ
4 ਅਮਰ ਸਿੰਘ—ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ

30 ਜੂਨ 1982 :

1 ਸਰਦ ਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬੜਵਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ
2 ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ—ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰਾਣਕੇ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

3 ਸਰਦਾਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਅਕੂਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
4 ਸਰਦਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਅਕੂਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
5 ਸਰਦਾਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਅਕੂਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
6 ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਾਜਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਨੈਨੀਤਾਲ
7 ਜੀਤ ਸਿੰਘ—ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜਗਜੀਤ ਪੁਰਾ ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ
8 ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦੇਹ ਅਰੋਗਤਾ ਵਾਸਤੇ

ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ 10-11-12-13 ਜੂਨ 1982

1 ਸਰਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਾੜੇਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
2 ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ—ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਾਉਣੀ ਮੁਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
3 ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ—ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਡੀਫੈਂਸ ਕਾਲੋਨੀ ਜਲੰਧਰ
4 ਹਰਬੇਲ ਸਿੰਘ ਮੱਝਾਂ ਵਾਲੇ ਦਮੋਰੀਆ ਪੁਲ ਲੁਧਿਆਣਾ
5 ਖਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਝਾਂ ਵਾਲੇ ਦਮੋਰੀਆ ਪੁਲ ਲੁਧਿਆਣਾ
6 ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਜੋਧਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
7 ਸੱਤਬਣ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
8 ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹੱਲਾ ਧਰਮ ਪੁਰਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
9 ਗੁਰਨਿਆਮਤ ਸਿੰਘ—ਦਿਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਾਜਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਨੈਨੀਤਾਲ
10 ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਬਾੜੀ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ
11 ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡਾ ਵਾਲੇ
12 ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ
13 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਪਿੰਡ ਖੰਨਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
14 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਪਿੰਡ ਖੰਨਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
15 ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਆ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਲੁਧਿਆਣਾ
16 ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ—ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ
17 ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ—ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਿੱਲੀ
18 ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ—ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ
19 ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਦਿੱਲੀ
20 ਸਰਦਾਰ ਸੋਢੀ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਕਢਾਣੀ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਅਮਾਵਸ ਦਾ ਸਮਾਗਮ :

ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਨੂੰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਹੈ । ਜਿਥੇ "ਜੋ ਆਵੈ ਸੋ ਰਾਜ਼ੀ ਜਾਵੈ ।" ਸੱਤ ਅਮਾਵਸ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਆਪ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਬਣਦੇ ਹਨ । ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਅਮਾਵਸ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ ।

1 23 ਅਪਰੈਲ 1982

2 23 ਮਈ 1982

3 21 ਜੂਨ 1982

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਕੁਝ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਮਾਂ ਦਾਤਾਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸੋਹਣਾ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਤਿਹਾਸ ਆਪ ਦਾ ਸੰਤਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾ ਕੇ ਤੱਤਪਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਔਰ ਖੇੜੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

2 ਜੁਲਾਈ 1982 :

ਮਨਸੂਰਾਂ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ । ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ।

ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋਧਾਂ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਕੀਤੀ । ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਇਆ । ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਹਨ । ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਜਾਣੋ । ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨੀ ਲਗੋ । ਔਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲਉ ।

3 ਜੁਲਾਈ 1982 :

ਹੰਬੜਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਸ਼ੈਲਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਰਦਾਰ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਾਇਆ ਸੀ । ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਹਿ ਸੁਣਾਈ ਔਰ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ । ਜਦ ਸਾਡਾ ਇਕੀਦਾ ਹੈ "ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹੇ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ" ਤਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖੇ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪੋ । "ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਆਖਿਓ

ਜਾਂ ਕਾ ਮੰਤਰ" ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜਰ ਗੁਰੂ ਕਰ ਜਾਨਣਾ ਔਰ ਹਰੀਨਾਮ ਜੱਪਣਾ ਹੀ ਗੁਰਸਿਖ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਜੋਧਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਜਾਨਣ ਵਿਚ ਹਰੀਨਾਮ ਜਪਣ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ। ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਸਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰੀਏ ਔਰ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੀਏ ਔਰ ਜੀਭਾਂ ਨਾਲ ਸੁਆਸ ਸੁਆਸ ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲਈਏ।

4 ਜੁਲਾਈ 1982 ·

ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਜੋਧਾਂ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ। ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਪਾਪ ਨਹੀਂ। ਕੁਲ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ। ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਕੁਕਰਮ ਨਹੀਂ। ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਰੀਨਾਮ ਜਪਣਾ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਕਰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਧਰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਰਮ ਸ਼ੁਧ ਰਹੇਗਾ। ਬਾਪੂ ਸਾਨੂੰ ਸਮੱਤ ਬਖਸ਼ੇਗਾ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਔਰ ਉਸ ਵਿਚ ਬਾਪੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਨਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

"ਆਪੇ ਮਤ ਬੁੱਧ ਦੇਵੇ ਸੁਆਮੀ ਆਪੇ ਬੋਲ ਬਲਾਵੈ"

"ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਰੇ ਹਾਕ"

ਕੇਵਲ ਸ਼ਕਤੀ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਨਣ ਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਤੂੰ। ਬਾਪੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਲਗ ਪਏਂਗਾ। ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਰਹੇਂਗਾ।

5 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 23 ਜੁਲਾਈ 1982 ਤਕ :

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਸੇਹਤ ਢਿਲੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਆਪ ਦੀ ਮਦਰਾਸ ਵਾਲੀ ਬੱਚੀ ਠੰਢੇ ਮਕਾਮ ਪਹਾੜ ਤੇ ਕਸੌਲੀ ਲੈ ਗਈ ਜਿਥੇ ਆਪ ਨੂੰ 17 ਦਿਨ ਸਿਮਰਨ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਨ ਚਿੱਤ ਜੋੜਿਆ। ਔਰ ਆਪ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

27 ਜੁਲਾਈ 1982 :

ਤਲਵਾੜਾ ਨਗਰ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਪੁਜ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਭਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹਿ ਸੁਣਾਈ। ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਰਿਆ ਜੋ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਕਿੱਰਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਔਰ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜਾਗਣ ਤੇ ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ। ਆਪ ਅਪਣਾਉ ਤੇ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣੋ।

1 ਅਗਸਤ 1982 :

ਪਰੋਫੇਸਰ ਤਿਵਾੜੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਜ ਕੇ ਪਰੇਰਿਆ ਗਿਆ। ਜੋ ਆਪ

ਵਿਦਵਾਨ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਾ-ਜਵਾਬ ਹੈ। ਗੁਰਮੱਤ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ। ਬੜਾ ਗੂੜਾ ਔਰ ਸਮੱਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਉਚੇ ਔਰ ਸੁਚੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਦਾਸ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਆਪ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਔਰ ਸੋਹਣੀ ਪੁਸ਼ਤਕ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰੋ।

2 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 8 ਅਗਸਤ 1982 ਤਕ।

ਰੀਤਾਂ ਹੋਣਹਾਰ ਬਾਰਕ ਬਾਬਾ ਅਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ (ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪੋਤਰੇ) ਦੀਆਂ 4 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਨੀਅਤ ਸਨ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ। ਖਾਨਦਾਨੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਜ ਬਾਬਾ ਜੀ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਆਯੂ ਵਿਚ ਪੁਜ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਔਰ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਹ ਬਾਬਾ ਸਦਾ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹੇ। ਹੋਣਹਾਰ ਹੋਵੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ।

8 ਅਗਸਤ 1982

ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਜਗਤ ਮਾਤਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਮਹਿਲ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਜਿਆਂ ਚੌਥਾ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਥੇਵਰਖਾ ਦਿਹਾੜਾ ਸੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਓਟ ਲਈ ਗਈ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਨੌਵੀਂ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਰੰਭ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਅਜ ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਭਾਈ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਜਗਾਧਰੀ ਵਾਲੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ—ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਹਣੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜੋੜ ਦਿਤਾ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੀ ਪਿਆਰੇ ਸਨ। ਔਰ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਦਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੋ 22 ਮੰਜੀਆਂ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਖਸ਼ੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੰਗ ਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਮੰਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਗੰਗ ਦਾਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜੇ ਤਕ ਵੀ ਨਗਰ ਦਾਉ ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ ਜ਼ਿਲਾ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੀਤੀ। ਇਹ ਇਕ ਮਿੱਠੀ ਯਾਦ ਸੀ।

15 ਅਗਸਤ 1982—ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ।

16 ਅਗਸਤ 1982—ਸੋਨੀਪਤ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ।

17 ਅਗਸਤ 1982—ਮੇਰਠ, ਸਹਾਰਨਪੁਰ, ਜਮਨਾ ਨਗਰ, ਮੁਜੱਫਰ ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜਮਨਾ ਨਗਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਨਸੂਰਾਂ ਪੁਜੇ।

21 ਅਗਸਤ 1982 :

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਅਨਿਨ ਭਗਤ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾ ਵਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਰਾਤ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕੀਤਾ।

22 ਅਗਸਤ 1982

ਬਰਸੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ

ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਜਗਾਂ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਆਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ। ਚੰਗੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹੇ। ਆਪਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। "ਅਣਖੀਲੇ ਬਾਬੇ" ਦਾ ਟਰੈਕਟ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜੋ। ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉਚਾ ਔਰ ਸੁਚਾ ਕੀਤਾ। ਉਨਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ 117 ਪਿੰਡ ਸੰਬੰਧਤ ਸਨ। ਸੰਨ 1846 ਵਿਚ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੋ ਲਖ ਰੁਪਈਆ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀ। ਜੋ ਅਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਈ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਨ 1846 ਤੇ ਸੰਨ 1848 ਵਿਚ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਖੁਲੇ ਬੰਦੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ। ਸੋਹਣੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸਭ ਖਿਡਾਰ ਵਰਤੀ ਗੁਰਸਿਖ ਹਾਰ ਗਏ। ਅੰਗਰੇਜ ਜਿਤ ਗਏ। ਕੁਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਆਪਦੀ ਕੁਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈ। ਆਪ ਦੇ ਪੰਜ ਕਿਲੇ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਢਾ ਢੇਰੀ ਕੀਤੇ। ਔਰ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਆਪ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਪਿਛੋਂ ਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਅਸਥਾਨ ਢਾਬ ਬਸਤੀ ਰਾਮ ਕਣਕ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਹਰ ਸਾਲ ਆਪ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਪੁਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਧਾ ਦੇ ਫੂਲ ਆਪਦੀ ਗੁਰ ਅੰਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਰੂ ਦਾ ਭੰਡਾਰਾ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਆਪ ਦੀ ਬਰਸੀ ਬੜੀ ਸਜ ਧਜ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਅਸਥਾ ੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਖਸਤਾ ਹੈ। ਡਿੱਗਿਆ ਢੱਠਿਆ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ।

1 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਖੂਨੀ ਰਿਸ਼ਤਾ।

2 ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ। ਔਰ ਗੂੜੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੋਵੇ। ਜਾਇਦਾ ਹਿਲ ਮਾੜੀਆਂ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਖੋਹ ਲਈਆਂ।

3 ਬਾਕੀ ਆਪੂ ਆਪ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ ਔਰ ਟੁਟੀ ਫੁੱਟੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੋਣੀ ਇਕ ਬੜੀ ਨਿਖੇਧੀ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ। ਇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਉਪਰੰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਤਾਮੀਰ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ੁ ੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਚਾਹੇ ਕਿਤਨਾ ਵੀ ਰੁਪਈਆ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਗ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਯਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਆਪਣਾ ਮਾਇਕ ਬੋਝ ਆਪ ਚੱਕ ਸਕੇ। ਦੂਸ ੰਜ਼ਲ ਵਿਚਸਮਾਧੀ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਲੰਗਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੀਸ ੰਜਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਤਾਂ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਯਾਤਰੂ ਦੂ ਰੇਡੇ ਤੋਂ ਪੁਜਕੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਵੀ ਕਰ ਸਕਣ ਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਣ। ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾ ਸੇ ਤਰਾਂ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਔਰ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਰ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਡੇਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬੇਅੰਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਕਲੋਨੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤਕਰੀਬਨ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੇਹਤ ਬਖਸ਼ੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮੇਹਰ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਦਾਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਵਕੀਲ, ਸਰਦਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਲਾ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ, ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਬਖਸ਼ਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਹਨ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਜੋ ਦਾਸ ਆਸ ਰਖਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਆਪ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਕਲਯੁਗ ਦਾ ਪਹਿਰਾ

ਅਜ ਭਿਆਨਕ ਸਮਾਂ ਕਲਯੁਗ ਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਹਨ। ਅਜ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਗਏ ਨਹੀਂ। ਸੰਗਤਾਂ ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਬਿਆਕੁਲ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪਦਾ ਰਸਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਘੋਰ ਕਲਯੁਗ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਤਮਕ ਗਿਆਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਖਦੇ ਹਨ "ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ" ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ। ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਭਟਕਦਾ ਹੈ। ਖਪਦਾ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਈ ਨਹੀਂ। ਅਤੀ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਭੌਂਕਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

"ਹਉ ਕੂਕਰ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰ-ਭੌਕਿਉ ਆਗੈ ਬਦਨ ਪਸਾਰ"

ਦਾਸ ਦੀ ਇਕ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਅਵਾਜ ਹੈ। ਦਾਸ ਕੋਈ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਡੰਬਰ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਦਰ ਘਰ ਜਨਮ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਕਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨੀ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ ਘਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

30-8-82—ਸਰਦਾਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਛਾਉਣੀ ਮੁਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

31-8-82—ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਛਪੁਨੈਣੀ ਫੀਲਡ ਗੰਜ ਕੂਚਾ 13 ਲੁਧਿਆਣਾ

3-9-82—ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੁਟਿਆਣੀ ਗਿਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ

11-9-82—ਸਰਦਾਰ ਪਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਭੇਲ ਸਿੰਘ ਦਮੋਰੀਆ ਪੁਲ ਲੁਧਿਆਣਾ

5-9-82—ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਬਾੜੀ ਗਿਲ ਰੋਡ ਲੁਧਿਆਣਾ

10-9-82—ਦੀਵਾਨ ਨਗਰ ਝੋਕ ਡੀਪੂ ਲਾਣਾ ਤਹਿਸੀਲ ਫਾਜਿਲਕਾ ਜਿਲਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

11-9-82—ਸਵੇਰੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਮਹੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਹਰਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ। ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਸਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਨਗਰ ਟਾਹਲੀ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ।

12-9-82 ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਿਆ। ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਅਸਥਾਨ ਟਾਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨਗਰ ਟਾਹਲੀ ਵਾਲਾ ਸੰਗਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸ: ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚ ਬਰਕਤ ਪਾਉਣ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਾਉਣਗੇ।

13-9-82—ਸ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਹੋਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਉਦਾਸੀਅਨ ਸੰਪਰਦਾਏ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

14-9-82—ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਗੁ: ਖੁਡ ਮਹੱਲਾ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਪਵਿਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸਜਿਆ।

15-9-82—ਸਵੇਰੇ ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਬਾਣੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ ਸੋਹਣੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜੇ। ਰਾਤ ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਖੁਡ ਮੁਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

16-9-82—ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਖੁਡ ਮੁਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਵਿਛੜਾਂ ਵਾਲੇ ਉਦਾਸੀਅਨ ਮਹਾਤਮਾ ਬਾਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾਸ, ਬਾਵਾ ਤਰਲੋਕ ਦਾਸ, ਬਾਵਾ ਭਗਤ ਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੱਗ ਸਮਾਗਮ ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਮਤ ਵਿਚਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਕੀਤੇ।

17-9-82—ਸਰਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਫੀਲਡ ਗੰਜ ਕੂਚਾ ਨੰ: 11 ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

18-9-82—ਡੇਰਾ ਬਾਵਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਖੁਡ ਮਹੱਲਾ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਤੇ।

21-9-82—ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

22-9-82 ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਟਲ ਵਾਲੇ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

23-9-82—ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਵੇਜਾ ਗੁਰਦੇਵ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

24-9-82—ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਛਾਉਣੀ ਮਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

25-9-82—ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਛਾਉਣੀ ਮਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

26-9-82—ਦੀਵਾਨ ਉਦਘਾਟਨ ਨਵੇਂ ਮਹਿਲ ਸਰਦਾਰ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਮੋਗਾ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

28-9-82—ਦੀਵਾਨ ਸਰਦਾਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰੜੀ ਮਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਜਿਆ।

29-9-82—ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਫੀਲਡ ਗੰਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ

30-9-82—ਸਰਦਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਹਲਵਾਈ ਨਿੰਮ ਵਾਲਾ ਚੌਕ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ।

ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ, ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ

"ਜਿਤੀ ਨਵਖੰਡ ਮੇਦਨੀ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਚਕ੍ਰ ਫਿਰਾਇਆ ।" "ਅਰਾਧ ਏਕੰਕਾਰ ਸਾਚਾ ਨਿਤ ਦੇਇ ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਇਆ ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ੴ

ਮਾਹਵਾਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਜੀ ਦੇ ਦਮਦਮੇਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਬੜੇ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਸੋ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਪੱਤਰ ਘਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਦੀਵਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੇ 1983 ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ ।

ਹਰ ਦਸਵੀਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਾਂ (ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ

ਸੋਮਵਾਰ 24 ਜਨਵਰੀ 1983	ਸਨਿਚਰਵਾਰ 21 ਮਈ 1983	ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ 16 ਸਤੰਬਰ 1983
ਮੰਗਲਵਾਰ 22 ਫਰਵਰੀ 1983	ਸੋਮਵਾਰ 20 ਜੂਨ 1983	ਐਤਵਾਰ 16 ਅਕਤੂਬਰ 1983
ਵੀਰਵਾਰ 24 ਮਾਰਚ 1983	ਮੰਗਲਵਾਰ 19 ਜੁਲਾਈ 1983	ਮੰਗਲਵਾਰ 15 ਨਵੰਬਰ 1983
ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ 22 ਅਪਰੈਲ 1983	ਵੀਰਵਾਰ 18 ਅਗਸਤ 1983	ਵੀਰਵਾਰ 15 ਦਸੰਬਰ 1983

(ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ 19 ਜੂਨ 1983 ਐਤਵਾਰ)

ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਦਖਣੀ ਕੀ ਸਰਾਏ (ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ) ਵਿਖੇ

ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ 14 ਜਨਵਰੀ 1983	ਵੀਰਵਾਰ 12 ਮਈ 1983	ਬੁਧਵਾਰ 7 ਸਤੰਬਰ 1983
ਸਨਿਚਰਵਾਰ 12 ਫਰਵਰੀ 1983	ਸਨਿਚਰਵਾਰ 11 ਜੂਨ 1983	ਵੀਰਵਾਰ 6 ਅਕਤੂਬਰ 1983
ਸੋਮਵਾਰ 14 ਮਾਰਚ 1983	ਐਤਵਾਰ 10 ਜੁਲਾਈ 1983	ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ 4 ਨਵੰਬਰ 1983
ਬੁਧਵਾਰ 13 ਅਪਰੈਲ 1983	ਸੋਮਵਾਰ 8 ਅਗਸਤ 1983	ਐਤਵਾਰ 4 ਦਸੰਬਰ 1983

ਇਹਨਾਂ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਹਰ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ 11 ਵਜੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ 3 ਵਜੇ ਤਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ।

ਮਨਸੂਰਾਂ ਪਿੰਡ : ਲੁਧਿਆਣਾ-ਪੱਖੋਵਾਲ ਵਾਲੀ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਹੈ ।

ਦਖਨੀ ਕੀ ਸਰਾਂ : ਬੇਈਂ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਨਕੋਦਰ-ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਹੈ ।

ਵਲੋਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ :

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਗੱਦੀ-ਨਸ਼ੀਨ

ਸੂਚਨਾ

1. ੳ) ਹਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਾਵਸ ਦੀ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਨਗਰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
   ਅ) ਹਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਵੇਰੇ ਮਲਸੀਹਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਨਕੋਦਰ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਇਮਾਰਤ ਮਨਸੂਰਾਂ-ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ ਲਈ 32 ਕਮਰੇ, ਸਰੋਵਰ ਅਕਾਸ਼ੀ, ਹਸਪਤਾਲ :0 ਬਿਸਤਰੇ ਵਾਲਾ ਤੇ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਪਵਿੱਤਰ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਖੂਹ ਦਾ-ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਹ ਅਰੋਗਤਾ ਦਾ ਵਰ ਹੈ-ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਉਢੀ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਘਰ ਬਨਾਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਖੁਲੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹੂਰਤ 24 ਨਵੰਬਰ 1974 ਨੂੰ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਅਰੰਭ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਣ ਲਈ 3194 ਸਕੇਅਰ ਫੁਟ ਸ਼ੈਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਓ, ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪਾ ਲਓ!
3. **ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭੋਗ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਰਖਵਾਉਣੇ ਹੋਣ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨ।**
4. ਗੁਰਪੁਰਬ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 26, 27, 28 ਮਾਰਚ 1983 ਸਨਿਚਰਵਾਰ, ਐਤਵਾਰ ਅਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਲੂਸ ਐਤਵਾਰ 27 ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ 5 ਹੜ ਸ: 2040 ਮੁਤਾਬਕ 19 ਜੂਨ 1983 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜਲੂਸ ਜੋਧਾਂ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਅਤੇ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਦਸਵੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਵਾਂਗ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।
6. ਗੁਰਪੁਰਬ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 14 ਤੋਂ 21 ਅਗਸਤ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰਾ 22 ਅਗਸਤ ਦੁਪਿਹਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਾਲ ਸਮਾਧ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਢਾਬ ਬਸਤੀ ਰਾਮ, ਕਣਕ ਮੰਡੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਤਾਮੀਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਸਰਾਮ ਮਿਲ ਸਕੇ ਤੇ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ 12ਵੀਂ ਸੰਤਾਨ 14 ਸਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਹੀ। ਯਾਦ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਜੋ ਡਿੱਗ ਚੁਕੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤੇ।
7. ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ 26, 27, 28 ਅਗਸਤ 1983 ਨੂੰ ਨਾਨਕਸਰ ਪੁਜਕੇ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਬੇਲੀ ਸਾਹਿਬ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਅਤੁਟ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਚਲੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
8. "ਅਜੂਨੀ" ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ ਬੜੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਛਾਪ ਕੇ ਮੁਫਤ ਘਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹਨ ਜੋ ਆਸ਼ਰਮ ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਹੈ। ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਖੁਲੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜੂਨੀ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚਲਦਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਅਸਥਾਨ ਊਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਾਲ ਤੇ ਛੱਤ ਪਾਉਣੀ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ।
9. ਗੁਰ ਬਲਾਸ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਛਪਵਾਨ ਦਾ ਅਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਗੁਰ-ਬੰਸਾਵਲੀ

ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇ ਬਾਨੀ

ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਬਾਨੀ | ਬਾਬਾ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਧਰਮ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਮਾਣਕ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਦਾਤਾਰ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਜਗਤ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਹੰਸ ਰਾਜ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਅਨਾਇਤ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਪਹਾੜ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਫਤਹਿ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਉਦੇ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਹਰਿਕਰਣ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਮਨਸਾ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਆਸਾ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਚੰਦ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਹਰਜਸ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਚੰਦ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਲੱਜਾਧਾਰੀ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਕੁਇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਧਰਮਸਿੰਘ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਅਜੀਤਸਿੰਘ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਸਾਗਰ ਚੰਦ ਜੀ | ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਚੰਦ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਬੇਦੀ'

ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਬਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਜੀ | ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਤੇਗ ਸਿੰਘ ਜੀ | ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਚੰਦ ਜੀ | ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ | ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

1904—1962 ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਨਮ 1921 ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਵਰਤਮਾਨ ਗੱਦੀ-ਨਸ਼ੀਨ)

ਜਨਮ 1949 ਟਿੱਕਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਨਮ 1976 ਟਿੱਕਾ ਅਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ 11ਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ
11, 12 ਤੇ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ।